

vojsko na Turškem. Slovenski kapitalisti, požurite se, tam je polje za vaše delo. Oglejte si Beograd in sploh južno ozemlje naše nove države, da nas zopet ne prehitijo tuji: Srbi vas bodo sprejeli z odprtimi rokami.

Življenje v Beogradu je silno drago. Soba, če jo človek sploh dobi, stane na dan najmanj 50 kron. Tudi živil primanjkuje vsled pomanjkanja prevoznih sredstev kljub temu, da je v Slavoniji in Banatu neizmerna množina živil. Privatna inicijativa mora poseči vmes, državni aparat ima za sedaj preveč posla z mednarodno politiko.

Srbi nas Slovence visoko čislajo. S tem dejstvom moramo računati in si utrditi svoj vpliv v Jugoslaviji v vseh panogah. Gledamo lahko z velikimi nadami v našo jugoslovansko bodočnost. Sedaj pa delo in zopet delo.

— a.

Gospodarstvo.

Vinogradniki — pozor na trsno plesnobo ali oidij v letu 1919!

Izmed mnogoštevilnih rastlinskih zajedavk, ki napadajo vinsko trto, je poleg peronospore trsna plesnoba ena najbolj nevarnih in pogosto nastopajočih. V vojnem času je ta prizadajala vinogradnikom toliko škode, da se je bolj bojijo kot peronospore. Pomanjkanje izdatnejšega protisredstva — čistega, fino zmletega žvepla, ki smo ga pred vojno dobivali iz Italije, je krivo, da se je ta bolezen tako razpasla. Vsa priporočena nadomestila, kakor so: natrijev sulfat ali salojidin, hipermanganat, sivo žveplo, apneni belež, soda, pepel i. dr., niso dosegla niti izdaleka onega učinka, ki ga je možno doseči s pravim, fino zmletim žveplom. Zato je razveseljiva vest, da je „Slovenska kmetijska družba v Ljubljani“ sklenila kupčijo za večjo množino tega blaga, ki nam lahko v tem letu odstrani pretečo nevarnost; kajti glavice, ki povzročajo to bolezen, prezimujejo na trsnem lesu in bati se je, da bo tudi letos plesnoba povzročila mnogo škode posebno, ako bo poletje njenemu razvoju ugodno, to je, če bo prevladovalo vlažnotoplo

potrebujejo, da bodo varčno gospodinjele in znale pridelke dobro porabiti ter iz njih napraviti tečno in zdravo hrano. Kako dobre jedi se dajo napraviti iz sočivja, in vendar koliko sadja gre v izgubo!

Carske oblasti.

Naselbina, kjer sem služil, je bila vas Borskij. Štela je kakih 2000 hiš in kakih 18.000 prebivalcev. V njej je bila carska volost, pod katero sta spadali še dve manjši občini, ki pa sta tudi šteli vsaka nad 300 hiš. Carski uradnik je bil obenem sodnik, ki je smel kaznovati z ječo do 14 mesecev. Njemu so bili podrejeni orožniki, ki so bili vsemogočni. V bolnici sem se spoznal z inženirjem, ki so ga orožniki pretepli, da so mu kosi kože viseli z glave. Natepli pa so ga zato, ker jim je branil pretepanje vojnih vjetnikov. Ljudstvo je neuko, ne pozna svojih pravic, ne bere častnikov, veruje le, kar mu reče pop. Moj gospodar se ni mogel načuditi, da sem jaz vedel več o Rusiji nego on sam in kar gledal je, ko sem mu pripovedoval, kar sem bral nekdanj v knjigah in časnikih o Nemčiji, Franciji, Angliji, Ameriki in Japonski.

Druga instanca je bila ujezda v Busuluku; to bi bilo po priliki naše okrajno glavarstvo v večjem obsegu. Predstojnik je smel kaznovati z ječo do treh let. Tretja instanca je bila gubernija v Samari.

Pri Čehoslovakih in kozakih.

V času revolucije se je v naše oddaljene kraje izvedelo hitro, da je car odstavljen, druge posledice pa so prihajale le počasi. Do delitve zemlje sploh ni prišlo, ker so se v teh krajih bili boji med Čehoslovaki in boljševiki.

vreme. Plesnoba se rada pojavi v bolj zaprtih legah, v pregostih in bujno rastočih nasadih in posebno pri nekaterih, bolj trsnih vrstah. Peronospora slično napada tudi plesnoba vse zelene trsne dele, vendar s to razliko, da se naseli le na površju, dočim se peronospora vglubi v notranje dele listja, oziroma mladik in jagod; če opazimo, da se listje ob robu sfrkuje nekoliko navzgor in da je na listju, na mladikah in na grozdju neka pepelu podobna prevlaka, tedaj ni dvoma, da imamo v vinogradu trsno plesnobo, ki se, ako nastopi močno, tudi izdaja po plesnjivem duhu. V škodljivi meri nastopa največkrat samo na grozdju. Ker se, kakor rečeno, plesnoba naseli le na površju trsnih delov, jo je lahko ovirati v razvoju tudi še, če se je že tu in tam pojavila, dočim je peronospora mogoče zabraniti le, če se še zdravo trsje poškrpi z bakreno galičnopolapno raztopino, ki naj prepreči kaljenje poronospornih trosov. Bakrena galica, ki je v zvezi z apnom izborno sredstvo zoper peronosporo, ne prepreči, oziroma ne ugonobi plesnobe; zoper to je po dosedanjih skušnjah najboljši pripomoček večkratno prašenje s fino zmleto žveplovo moko. Pod vplivom solne toplote se tvarja iz žvepla žveplena sokislina, katera zaduši plesnobo, oziroma prepreči razširjatev plesnobnih glivic na sličen način, kakor se prepreči plesnenje praznih sodov, če se žveplena sokislina spravi v nje z vžiganjem požvepljanih trakov. Čim finejša je žveplova moka, tem manj je je treba in čim toplejša je ob enem vreme, tem preje se žveplo razžge in tem boljši je uspeh. Z žveplovo moko je trse fino poprašiti prvič, ko so se pokazali vsi grozdčiči, drugič neposredno pred cvetenjem in tretjič, ko dobe jagode nekako debelino drobnega graha. Žveplá pa se lahko brez škodljivih posledic tudi med cvetenjem, ako je to potrebno iz kateregakoli vzroka. Če se še v zlic trikratnemu poprašenju pozneje prikaže na kakem trsu bolezen, ga je enkrat poprašiti s sosednjimi vred. Žveplá se naj^{ist} pri lepem vremenu, ko je prenehala jutranja rosa, in sicer tako, da je žveplo fino in enakomerno kakor megla razdeljeno. Dežuje li prej, nego je solnce žveplo razžgalo, tedaj je žvepljanje pri lepem vremenu ponoviti. Če je solnce učinkovalo, se čuti močen vonj po vinogradu. Ako bo

Ko je bil sklenjen mir v Brest Litovskem, bi bili imeli Rusi Nemčiji in Avstro-Ogrski vrniti vojne vjetnike, tudi Čeha, ki so se borili kot prostovoljci v ruskih vrstah. Ljenin je to tudi hotel storiti in je zahteval, da se češkoslovaška legija v Pensi razoroži. Ti pa se niso dali razorožiti in njim so se pridružili tudi kozaki. Osem mesecev so bili Čehi gospodarji ob Volgi in vzhodno od Volge proti Sibiriji. Vzeli so v svoje vrste tudi vse vojne vjetnike, kolikor so jih našli v onih krajih. Tako sem tudi jaz služil tri mesce (septembra, oktobra in novembra 1918) pri kozaški artiljeriji. Toda kozaki so bili slabi vojaki, ki so se umaknili, ko je padel prvi strel. Mene je kozaške službe rešila bolezen in prišel sem v Orenburg ob Uralu v bolnico.

V tatarskem taborišču.

Ko sem ozdravil, sem prišel v tatarsko taborišče v Orenburgu; to je baraka velikanškega obsega. Ima obliko kvadrata, ki mu vsaka stran meri 450 m. V njej je nešteto majhnih celic, vsaka z železnimi vrati. Ljudstvo pripoveduje, da so Tataři nekdanj tu tržili z ženami. Vse je zelo dobro ohranjeno, dasi že kakih 200 let staro.

Tu so 21. januarja t. l. boljševiške čete presenetile kozake. Napadle so jih od treh strani, da so se komaj umaknili na vzhod in niso imeli več časa, da bi še nas vzeli v Sibirijo. Boljševiki so odprli barako in dovolili vsakemu, da gre svojo pot, kamor hoče. Jaz sem se 23. januarja napotil in po težavnem potovanju v najhujši zimi deloma peš, deloma po železnici sem 22. sušca srečno priromal v Ptuj. Od 7. do 10. februarja je bila zima, da mi je šla koža z lica in z rok. Prvič sem se dobro počutil v Debrecenu, ko

prilika dobiti žveplo, naj se je poslužil vsak vinogradnik, sicer se izpostavlja pri sedanjih visokih vinskih cenah veliki izgubi, če mu plesnoba vsled opustitve žvepljanja uniči polovico ali še več trgatve. Žveplo naj bi naročali vinogradniki potom kmetijskih podružnic; zato se nujno priporoča ustanoviti v vsaki župniji eno kmetijsko podružnico naše „Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani“, ki ima v zalogi razne gospodarske potrebščine, kolikor jih je pač mogoče dobiti pri sedanjih razmerah. Da bi bilo tako združenje kmetovalcev po župnijah splošno v korist, o tem ni dvoma. Zupanc.

Garje ali srab.

(Piše živinozdravnik dr. Zavrnik.)

Bolezen je gotovo nekaj zelo neprijetnega in tem neprijetnejša, čim težje se odpravi ali ozdravi. K tem slednjim pripadajo nalezljive bolezni, ki se preneso od živega bitja na drugo. Nekatere se prenašajo po živalih iste vrste. Svinjska kuga je nevarna le svinjam, istotako rudečica ali pereči ogenj, druge se oprijemljejo več ali manj vseh domačih živali. Med slednje spadajo konjske garje. Ljudje še pogosto mislijo in verjamejo, da jih povzroči prehlad, da je to navadna srbečica ali da se z njimi čisti kri. Vsaj toliko so se že pojmi razbistrili, da ni slišiti več, da je to bolezen prineslo vreme ali megla. Vzrok bolezni je majhna živalica, manjša od uši, s prostim očesom komaj vidna; imenuje se srbec, pršica ali grinja. Imamo jih več vrst; najbolj nevarna in neprijetna je vrsta Skabies, ki povzroča garje pri konjih, kakor smo je bogati v ptujskem okraju, pa tudi drugod. Ta srbec se zarije v kožo, si rije rove, se živi od soka. V teh rovih leže samica jajca, iz katerih že v teku 3 do 10 dni izlezejo mladiči, ki so v 2 do 3 tednih godni, da se lahko spet množijo. Neki znanstvenik je preračunal, da se razvije v ugodnih razmerah iz enega para srbcov v 5 do 6 tednih pol milijona samcev in milijon samic. To je torej hitra razmnožitev in radi tega so tudi konji, ki se zanemarjajo, goli, komaj so se prikazali prvi znaki bolezni. Garje ali srab nastane torej le tam, kjer so se zaredili srbeci. Prenosljiva pa je bolezen in nevarna radi tega, ker ne moremo nikdar vedeti, kedaj se prenese; ker teh živalic nik-

so nas desinficirali in sem po dolgem času izvrstno spal brez raznih neljubih gostov v obleki.

Kaj mislim o boljševizmu?

Ne poznam boljševiškega programa. Zna biti je dober in znabiti Ljenin tudi dobro in pošteno misli. Toda način, kako si neizobraženo ljudstvo razlaga boljševiške ideje in jih izvaja, je pripeljal Rusijo na rob propada. Na Ruskem so kmetje ob izbruhu revolucije spomladi 1917 napadli graščine (kakor to zimo na Hrvatskem in Ogrskem) vzeli so, kar so mogli, drugo so uničili ter si zemljo razdelili. Ko so poželi in pospravili pridelke, pa so prišli boljševiki iz mest in so jim vse vzeli. Vsled tega noče nikdo obdelovati polja več nego rabi za sebe in bati se je, da bo letos na Ruskm lakota pomorila velik del prebivalstva.

Velika nevarnost je, da se bodo posamezni ruski boljševiki vtihotapili v druge dežele in razširili svoje pogubonosne ideje. Nezadovoljnežev, ki nočejo delati, pa bi radi dobro jedli in pili, je povsod zadosti. Še večja nevarnost pa so Madžari, ki so v boljševiških vrstah in katerih število se ceni na 250.000. Rus je mehke narave in se zadovolji, če mu daš jesti, Madžari pa so nenasitni roparji in ne poznajo strahu.

Če bodo naši ljudje spoznali, da brez dela ni jela, da torej mora vsakdo delati, ne pa živeti od goljufije, ropa in tatvine, da moramo drug drugemu pomagati in vzdržati mir in red, potem imamo upati, da boljševizem ne najde pota v našo Jugoslavijo tembolj, ker je naša država dovolj bogata, da preživi svoje prebivalstvo. To pa le, če vlada red v državi in če vsakdo stori svojo dolžnost.

dar ne vidimo. Treba je lo s ščetko ali čohalom, ki smo ju rabili pri obolelem konju, proti v dotiko z zdravim in bolezen se prenese. To se pa zgodi tudi z drugimi stvarmi, z roko, z o tejo in z vprežno opremo. Naleze se konj boleznimi zlasti v hlevu, kjer je stal bolan konj. Vzrok je ta le: Ko srbeci rijejo po koži, povzročijo to hudo srbenje, mogoče izločajo le ti tudi kako tekočino, ki žge. Radi tega se konj drgne ali čoha, ker ga srbi, ob steno ali jasli in koder se more. Bolani konj odide iz hleva in na njegovo mesto pride zdrav konj, se dotika onih mest, kjer si je srbece izdrgnil garjevi. Če bi se tega takoj izčistilo, predno so se mogli srbeci zariti v kožo, bi se jih spravilo od telesa in bolezen bi ne nastala. Našel sem mnogo posestnikov, ki niso imeli svojih konj v dotiki z bolnimi in čudili so se, kako so njihovi zboleli. Po izpraševanju sem dognal, da je konj bil v tej ali oni gostilni v hlevu. Konj pokaže sam, predno se spozna, če je garjev, z drgnenjem; grize se na onem mestu. Če se ga pobrška po koži, se čutijo mozoljčki in konj se k temu smeji, kakor pravim jaz, to je priostri šobi in dreveni ž njima, ker mu dobro de. Srbeci rijejo po povrhnici, to je zgornji plasti kože, koža zboli in ž njo dlačne korenine. Zato začne na onih mestih izpadati dlaka. To pa se zgodi, če so se srbeci že močno razmnožili. Konj je lahko že 4 do 6 tednov bolan, a še tega ne opazimo. Ko pa jim je začela dlaka izpadati in se proti boleznimi ničesar ne stori, nastanejo mozoljčki, kraste in koža zateče in otrdi. Vsak čas in vsak položaj ni ugoden za razvoj te bolezni. Zlasti ugodna ji je toplota in nesnaga. Zato se bolj razvije po zimi v toplih hlevih in pri zanemarjenih konjih. Zato je tudi res, da konji ki so dobro čiščeni, ne zbolijo kmalu. S čiščenjem se namreč mnogo srbecev, ki se še niso skrili v kožo, odstrani in zabrani razvoj. Nato se je posebno pozabilo pri častniških konjih v vojski. Tam je imel en konj enega moža, ki je imel v prostem času vedno ščetko in čohalo v rokah. Večkrat se pa utrujeni vodnik nosilcev ni mogel s svojim kopitarjem toliko ukvarjati in srbeci so imeli dovolj časa, da so se razmnožili. Kako se garje prenašajo, evo par slučajev. Posestnica je prevzela v mestu ob času prevrata mulo. Ta je kmalu kazala znake te bolezni. Proti temu se ni nič naredilo. Mula ni znala voziti. Sosed je bil dober in jo je dal pripreči svojim konjem. To se je zgodilo le enkrat. Okužili so se konji. Slednič je prevzel mulo drugi posestnik. Postavil jo je v poseben hlev in zabičal hlapcu, da si roke prej očisti, predno gre h konjem. Dal je tudi za mulo posebno ščetko in čohalo. Vendar se je prenesla bolezen na konje; v tem slučaju se je to najbrž zgodilo po hlapčevi obleki, ali pa po rokah, ker si jih je najbrž pozabil očediti. V drugem kraju je imel posestnik garjevega konja. Dvema sosedoma ga je posodil. V par tednih sta imela tudi soseda bolane konje in sicer najprej gole na onem mestu, kjer je ležal komat. Bolezen se prime tudi človeka in ta jo lahko prenese na konja. Takšen slučaj sem tudi izsledil. Konj je bil od meseca listopada lanskega leta torej tri mesese vedno v hlevu, ni bil naprežen in ne s tujimi konji skupaj. Končno mi je posestnik povedal, da je imel njegov sin, ki ima konja v oskrbi, pred tedni srbečico na rokah, ki pa je že prestala. Tu je prenesel človek bolezen na konja. Kaj je torej storiti v slučaju, če se opazi ta-le nalezljiva ali sumljiva bolezen? Kužni zakon — nekaj dobrega od ranjke Avstrije, — ki je v veljavi, veleva v tem slučaju naznanitev bolezni občini ali pa živinozdravniku. Kdor tega ne stori pravočasno, je po zakonu kaznovan, na drugi strani pa ima sam izdatno škodo. To ni bolezen, ki bi se dala z domačimi zdravili odpraviti: razen tega je nalezljiva, torej nevarna za druge; vendar se da takoj v začetku z majhnimi stroški odpraviti. Uradni živinozdravnik pride na državne stroške pregledat konje; stanejo le zdravila, ki jih mora plačati po zakonu posestnik sam. Zakonske določbe merijo vse na to, da se bole-

zen ne prenese. Zato se ne smejo oboleti konji prosto rabiti. V krajih, kjer je velik promet, se morajo dejati konji pod zaporo v hlev, kjer tega ni. Kakor navadno po naših občinah, se smejo rabiti v določenem okolišu, da ni delo moteno. **Za svoje delo lahko rabi obolele konje v domači občini, oz. po svojih posestvih vsakdo.** Žalibog so še ljudje, ki trsijo neumne govorice, da se takih konj ne sme več zapreči. To je omejenost. Ko se je dognala bolezen, se mora bolnik takoj zdraviti od živinozdravnika. Mnogi posestniki so se mučili iz strahu pred stroški sami. Zmivali so žival s kako stvarjo vsak dan, mučili so sebe in žival a boleznimi vendar niso odpravili. Tako je neki posestnik kopal korenine, zlasti take, ki rastejo pod vodo in jih je kuhal za zmivanje. Porabil je zato pet dni. Vsak dan je zmival dalje nego eno uro. Za razne maže tu pa tam kupljene je izdal že čez 100 K, ko sem prišel k njemu. Skratka vse stroške z delom skupaj je računil sam po malem čez 200 K, pri čemer pa ni zaračunal dela, ki bi ga lahko dovršil v omenjenem času. A uspeh je bil ta, da konj še vedno ni bil zdrav; moral je začeti nanovo s pravilnim zdravljenjem; v 14ih dneh je bil konj dober. Če bi bil pa bolezen takoj v začetku prijavil, bi bil imel le stroške za poslednje zdravljenje in se ti bi bili najbrž za polovico manjši, ker še bolezen ni bila tako hudo razvita. Poleg tega pa so se od njegovega konja nalezli še tujci. Edino kar se naj naredi je, da se bolnega konja loči od zdravih, da se stojišče očisti ter razkuži. Konja samega pa naj se zmiva z 3% lizolovo ali kreolinovo raztopljino; s tem se včasih že v začetku odpravi garje brez drugih pripomočkov; sicer se pa vsaj bolezen ne množi. Toda glavna stvar po mojem mnenju ni le zdravljenje, ampak razkuženje okolice, to je hleva. Ta se mora namazati s sveže ugašjeno apneno raztopljino in sicer tako, da ni videti nikjer več črne lise. Tudi tla se morajo z njo politi. Z lizolovo raztopljino se mora umiti vse, kar je bilo v dotiki s konjem. Sedaj imamo v našem okraju 168 okuženih dvorcev in 234 garjevih konj. To je ogromno število. Če bi v začetku, ko se je bolezen sploh prikazala bili takoj znani prvi slučajji, katerih je gotovo bilo komaj peti del, bi bilo prihranjenih mnogo stroškov. Če računimo, kar je pa zelo malo, za vsakega bolnega konja izdatkov brez državnega plačila za pota po 50 K je to vsota okrog 12.000 K. Peti del, toliko računim bolnih slučajev, ki so že prišli okuženi iz vojske, bi bil le 2400 K. Torej je po mojem računu šlo malo računano čez 10.000 K v nič le radi malomarnosti onih posestnikov, ki niso prvih slučajev takoj prijavili. Pri tem pa je še nekaj drugega važnega. Ti vojaški konji so še razmeroma po ceni, a dragi so oni domačaga plemena. Vseh konj je v našem sodnem okraju z žrebeti okrog 4120; od teh računim okroglo 600 lahkih oz. vojaških, torej je v nevarnosti okrog 3500 konj domače pasme. Predvsem je torej potrebno v prvi vrsti v nevarnih časih, ko je kuga razširjena, zelo dobro čistiti konje. Ne postavljajte konj v gostilniške hleve in ne spravljajte jih v dotiko s tujimi. Ne izposojajte in ne jemljete na izposodo opremljenih zlasti vprežnih stvari od sosedov, če to ni neobhodno potrebno. Če kupiš staro, popravljeno vprežno opremo od sedlarja, jo moraš zmiti z lizolovo raztopljino, predno jo položiš na konja. Sosedu, ki ima nesrečo, da so mu konji zboleli na garjah, je treba svetovati in ga podučiti, da to ni prehlad, ne čiščenje krvi, ali kaj podobnega. Sumljivost bolezni je bolje prevečkrat, kakor premalo krat javiti. Posestniki žrebecev, ki jih spuščajo za plemenjenje, si naj poprej dobro pregledajo prignane kobile, predno jih puste v dotiko z žrebcom. Bolje je, če se ena kobila ne obreji, kakor pa če bi se našel žrebec garij in bi bil kontumaciran ter bi pri tem cela vrsta kobil ne mogla biti oplemenjena. Pri nakupu je treba dobro ogledati gola mesta ali mesta z obdrgnjeno dlako. V medsebojnem podpiranju bomo odpravili to bolezen, ki nam gospodarsko jako škoduje.

Krompirjevih olupkov se spomladi, ko so že cime pognale, ne sme surovih krmiti. Najbolje je če se cime sploh odstranijo in če se krompir, oziroma olupki dajejo svinjam kuhani. V tem času se razvije v cimih mnogo strupa solanina, ki povzroči pri svinjah zastrupljenje. Pojavi se to tako, da začne svinja naekrat slabeti v zadnjem delu; sesede se, bruha in postaja slaba. Pozneje ohromi po celem telesu. Potrebna je takojšnja živinozdravniška pomoč. Kot prvo pomoč je dobro dati stolčeno notranjo hrastovo skorjo in Glauberjeve soli v veliki množini.

Klasifikacija konj v ptujskem okraju. V ptujskem okrajnem glavarstvu se vrši ta in tudi prihodnji mesec klasifikacija vseh konj. Komisija postopa dokaj pravično in se naše ljudstvo v splošnem ne more pritožovati. Da zabavljajo razni konjski tatovi in konjski prekupevalci, je pač umevno. Toda na nekaj bi tudi mi opozorili komisijo. Naši kmetje so ob prevratu pridobili mnogo konj od ogrskega trena, ki se je pomikal z italijanske fronte čez naše kraje proti ogrski meji. Naši ljudje so bili takrat v dvomu, ali smejo kupovati konje, katere so jim ponujali Ogrji. Narodni svet v Ptujju se je vsled tega telefonično povprašal pri najvišjem poveljstvu v Ljubljani, ali je nakup ogrskih konj dopuščen. In najvišji poveljnik v Ljubljani podpolkovnik Ulmansky je narodnemu svetu telefonično odgovoril popolnoma umestno, da se naj ogrski konji od naših ljudi kupujejo v čim največjem številu, saj pridejo sicer čez mejo in so za nas izgubljeni. Narodni svet je to med ljudstvom razglasil in so ljudje v najboljši veri tu ob ogrski meji kupovali ogrske konje in jih tako pridržali v okraju. Seveda so bili prepričani, da ostanejo konji brez nadaljne odškodnine njihova last. Po našem naziranju mora komisija pri pregledovanju konj to dejstvo v polni meri upoštevati in če ni dvoma, da je konj res kupljen od ogrskega trena, potem bi se konj ne smel odvzeti in tudi ne zahtevati plačila kake odškodnine za državo.

Vprašanje kruha. Mnogokrat so se od vseh strani ponavljale tožbe, da nam preti prihodnjo jesen glad, ker je obdelanih zelo malo zemljišč. No, iz objavljenih statističnih podatkov, ki jih je zbrala sremska županijska oblast, je razvidno, da je v sremski županiji posejano letos v primeri z letom 1913/14 88% ozimne pšenice in rži ter 87% ječmena. Ker je bilo ravno v sremski županiji oplemenjen največ veleposestev in uničen inventar, da teh veleposestev sploh ni bilo mogoče obdelati, se mora ta uspeh smatrati za zelo povoljen in je na vsak način pričakovati, da uspeh pomladne setve ne bo slabši, nego je bil oni jesenske. Ravnotako pa je pričakovati, da bo uspeh v drugih krajih Jugoslavije vsaj tako ugoden, kakor v sremski županiji, kjer je bilo največ agrarnih nemirov, plenjenja itd.

Uvoz kož v Slovenijo dopuščen. Minister za obrt, trgovino in industrijo Ribarac je na intevencijo dr. F. Novaka dopustil promet s kožami med Bosno in Hercegovino, Hrvatsko in Slavonijo ter s Slovenijo. S tem je povoljno rešena prošnja industrijcev za uvoz kož v naše kraje.

Živež iz Amerike na potu. Vlada SHS je nakupila za 14—20 milijonov dinarjev živeža v Ameriki, odkoder so odšle že velike zaloge namenjene naši državi.

Zlatonosne rude v Srbiji. Zlatonosne rude se nahajajo v Srbiji v kvačinskem in požarevaškem okrožju in to med Neresnico in Majdanekom. Ena koncesija je izdana za kopanje teh rud leta 1903 nekemu rudarskemu sindikatu na prostor 7500 ha, a drugo dovoljenje se je izdalo leta 1902 v takozvanem kraju „Blagojev kamen“ za prostor 410 ha. Poleg tega se nahajajo zlatonosne rude v bližini mesta Ranea ob Donavi, Bele Palanke na področju severne strani Kopaonika, Leli Zovarsa in obrežju Črne reke poleg Timoska. Sekundarni sloji zlatonosnih rud se opažajo na mnogih krajih.

Hrvatski veleposestniki spletkarijo. „Jugoslavija“ poroča po dopisu iz Zagreba: Hr-

vatski veleposestniki so si osnovali organizacijo, ki naj bi branila njih interese proti nameravani agrarni reformi. Ker dobro vedo, da bi ne mogli računati na simpatije javnosti, če bi nastopili z odkritim vezirjem, so se skrili za firmo „splošne agrarne zveze“ in radi le, šega res tudi pritegnili nekaj manjših posestnikov. Ker pa vedo, da kljub temu ne bi hotela nobena politična stranka nastopiti v njih interesu, so obenem sklenili, da stopi njih organizacija na politična tla in nastopi že pri prihodnjih volitvah v konstituantno kot samostojna politična stranka.

Za jugoslovansko Reko in Trst. Belgrajska „Pravda“ se bavi s primorskim vprašanjem in razlaga, da Split ne bi mogel nadomestiti izgube Reke in Trsta. Ako vržemo pogled na naša jadranska mesta — pravi belgrajski list — moremo trditi, da razun Reke in Trsta nimamo na celem Jadranu ne ene druge luke, ki bi odgovarjala našim gospodarskim in trgovskim potrebam. Res je: Split se sčasoma spremeni v večjo trgovsko luko, ali da bi Split mogel postati ono, kar sta bili Avstro-Ogrski Reka in Trst, bi trebalo prej odpraviti eno neodstranljivo težkočo: neprimernost splitskega zaledja. Pa tudi v slučaju, da se sčasoma zgrade železniške proge, ki bi Split kot naše trgovsko središče spajale z notranjostjo države SHS, bi Split ne mogel niti od daleč odgovarjati našim gospodarsko-trgovskim potrebam. Da bi za moderno ureditev splitskega pristanišča trebalo najmanj 20—30 let, kar bi za nas značilo milijarde in milijarde izgube v narodnem gospodarstvu, o tem niti ne govorimo.

Dobava blaga iz Angleške. Zastopstvo ene največjih združenj na Angleškem javlja trgovski obrtni zbornici v Zagrebu, da morejo njene specialne tovarne dobaviti na Hrvatsko vsakovrstne potrebščine za gozdne železnice, tramovje, električne industrije, trgovske ladje, knjigotiskarstvo, samo kovinsko orodje vsake stroke ter avtomobile. Blago bi moglo priti samo za nekoliko mesecev.

Koliko kron je bilo žigosanih? Na podlagi uradnih poročil je bilo v naši državi žigosanih kron in sicer: V Srbiji (okroglo) 600 milijonov, v Bosni in Hercegovini 500 milijonov, v Hrvatski in Slavoniji 1500 milijonov, v Sloveniji (izvzemši zasedeno ozemlje) 500 milijonov, v Vojvodini 2500 milijonov, v Dalmaciji 200 milijonov. Poleg tega je bilo žigosanih okrog 60 milijonov bolgarskih levov in 15 milijonov črnogorskih perperov. Vsega je torej v naši državi poleg dinarov skoro 6 milijard papirnatega denarja.

DOPISI.

Glasovanje v radgonskem okraju. V februarju se je v radgonskem okraju vršilo nekako ljudsko glasovanje, ki naj bi pokazalo, da prebivalstvo nima izkrenejše želje, nego da se združi z Nemško Avstrijo. Glasovanje so kajpada uprozorili Nemci. Kakih pomočkov so se posluževali, da bi se jim posrečilo preslepiti svet in ustvariti videz, kakor da ljudstvo ne mara za Jugoslavijo, ampak hoče pripadati Nemški Avstriji, o tem priča službeno poročilo, ki ga je prejel Ljubljanski dopisni urad in ki navaja med drugim, da sta občinski predstojnik Grafener in neki občinski svetovalec v občini Rožni Grunt podpisovanje glasovnic v prilog Nemški Avstriji izsiljevala s tem, da sta slovenskim občanom grozila z izgonom iz občine, ako ne glasujejo za Nemško Avstrijo. Isto se je godilo v docela slovenski občini Ščavnici. V draženberški občini so Ferdinand in Johann Weinhandl ter Ferdinand Simonitsch hodili od hiše do hiše in žugali, da ne dobi nikdo na posodo kotlov za kuhanje žganja in da Simonitschev mlin ne bo mletel za nikogar, kdor ne zapiše na glasovnico, da hoče biti pripadnik Nemške Avstrije. Izsiljevali pa niso podpisov samo od moških in žensk, celo otroke so primorali podpisovati glasovnice. Tako se je delalo v draženberški občini, kjer razen Meinhandlovih sploh ni nobenega Nemca.

Več zavednosti! Marsikdo je tak Jugoslovčan, da ga vsaka najmanjša stvarica, ki mu ne prija, razburi tako, da kolne Jugoslavijo. To so ljudje, ki niso vredni svobodne Jugoslavije. Malodušnost in jadikovanje sedaj ni na mestu. Saj tudi v Nemški Avstriji ne lete lačnim ljudem pečena piščeta v usta. Imejmo vendar malo več potrpljenja!

Kmetje se pritožujejo, da ne dobijo težakov za poljsko delo, čeravno dajejo po 6 K na dan in hrano. Ljudje božji, tako ne gre! Polje se mora obdelati, drugače vsi skupaj gladu poginemo; kajti brez dela ni jela.

Deška meščanska šola je nujno potrebna v Ptuj. Meščanska šola je za tiste, ki si hočejo pridobiti več izobrazbe, kakor je nudi ljudska šola, potem pa se posvetiti kmetijstvu, trgovini, obrti in drugim praktičnim poklicem. Za take ni gimnazija, ker ne rabijo latinščine. Tudi bi gimnazija bila prepolna, če bi vsi zahajali vanjo. Sliši se, da se samo iz ptujske okolice 26 učencev pripravlja za gimnazijo. Naše ljudstvo je ukaželjno, vlada mora skrbeti za vse vrste šol, da ne bodo vsi silili v eno. Gimnazije in realke naj bodo za tiste, ki hočejo dalje študirati; za druge pa so meščanske, kmetijske, obrtne in trgovske šole.

Ptujska gimnazija se polagoma poslovenjuje. Ob novem letu se je otvoril prvi slovenski razred, ki šteje zdaj 36 učencev in 5 učenk. Koncem sušca so bili definitivno odpuščeni 4 nemški profesorji: dr. Brauner, dr. Hoffer, Preindl in dr. Zack, ki pa so 1. aprila še dobili plačo od naše vlade. Zdaj je v učiteljskem zboru 9 Slovencev in 6 Nemcev. Nemški profesorji ostanejo do konca šolskega leta. Prihodnje šolsko leto bo gimnazija čisto slovenska. Koliko razredov bo imela, je odvisno od tega, ali se bo prijavilo zadostno število slovenskih dijakov, zlasti za višje razrede.

Središče. Tukajšnji občinski zastop je v svoji izredni seji dne 31. marca t. l. imenoval gospoda Jožefa Šinko, tržana in bivšega župana trga Središče, v hvaležno priznanje njegovih zaslug v političnem kakor tudi v gospodarskem oziru, posebno za časa vojne dobe, za njegovo 21 letno vzorno in požrtvovalno županovanje v prid občanov, častnim tržanom, z naslovom župan starosta. Častitamo!

Zasedanje notarskih mest v Ptuj. Kakor posnamemo iz včerajšnje „Straže“, je gospod Strafella potrjen za notarja v Ptuj. Proti njegovi osebi kot taki nimamo sicer nikakih predsodkov, vendar vprašamo, kako se strinja to poverilo zaupnega mesta, katero zavzema kot notar naše države z dejstvom, da sta se njegova sinova oglasila za Nemško Avstrijo in da v resnici prebivata tam. Kaj delata gori, ne vemo. Mogoče je pa, da se borita v nemških bojnih vrstah proti nam, kakor večina spodnještajerskih Nemcev ali da na kak drug način rujeta proti Jugoslaviji. Zgodi se lahko, da se bosta po sklepu miru vrnila k nam in se potegovala tukaj za službo. Razun teh dveh živi še cela vrsta spodnještajerskih Nemcev v Nemški Avstriji, za katere vemo, da se danes bore proti nam. Opozarjamo merodajne faktorje, da bi bilo potrebno sestaviti seznam vseh takih elementov, da bi se jim v slučaju vrnitve v Jugoslavijo preprečilo zasedanje služb pri nas. Mi teh škodljivcev ne maramo! Naj ostanejo, kjer so!

Rogatec. V Rogatcu se je ustanovila 16. p. m. Čitalnica, ki ji je pristopilo še prvi dan čez 70 udov in med katerimi se je v čitalnične svrhe nabralo nad 500 kron. Izvolil se je sledeči odbor: Predsednik: poštar Jože Velikonja, podpredsednik: Franc Mikuš, tajnik in knjižničar: Tone Štefanciosa, blagajnik: stražmojster Ivan Puncer, odborniki: dekan Šalamon, okr. sodnik Potočnik, Jože Senčar, Jakob Prah, naduč. Jurič in ga. Marica Auernik, namestniki: Zv. Korošec in gdč. Rozika Gobec. Veselo je plapolala trobojnica in naznanjala, da so Slovenci vstali od mrtvih tudi v tem do sedaj najbolj zagrizeno — nemškem trgu. Saj poprej v tem drugače po legi prijaznem trgu Slovenec niti govoriti ni smel svojega materinega jezika, če se ni hotel izpostaviti nevarnosti, da ga vržejo na ce-

sto. In sedaj vidimo koliko je zavednega slovenskega življa! Prostori Zupančeve gostilne so bili premajhni in veliko ljudi je moralo oditi. Vprašamo pa, kaj še delajo tukaj razni prejšnji petelini, kakor sloviti dr. Pavliček, kateremu se gotovo razliva žolc ob pogledu na slovensko trobojnico. Prvi korak je storjen in sedaj vsi narodni delavci na krov!

Politične vesti.

Minister dr. Korošec je prevzel kot ministerski podpredsednik tudi ministerstvo za prehrano. Želimo mu, da spravi čimprej v pravi tir zavoženo prehrano zlasti glede Slovenije. Upamo, da nas preskrbi z zadostnim življenjem, posebno pa, da se že končno znižajo neznosno visoke cene vseh živil. Ubožni slojji, kakor delavci, pa tudi naše uredništvo ne morejo prenašati več te neizmerne draginje.

Vsi odstavljene uradniki, železničarji, učitelji itd. se izženejo čez mejo. Ta sklep deželne vlade bodo zlasti pozdravili mestni prebivalci, ker vlada povsod silno pomanjkanje stanovanj. Pozdravljamo ga pa tudi mi, ker vemo, kakor hitro bodo izginili ti hujskači, se bo naselil po mestih in trgih mir in zadovoljnost. Sploh nam je bilo nerazumljivo, kaj še iščejo ti ljudje tako dolgo pri nas, ko so vendar brez vsakega dela in službe.

Nemška nasilstva na Koroškem. LDU je od verodostojne osebe o nemških nasilstvih v velikovškem okraju prejel občrnejši dopis. Iz katerega posnema: Dne 29. in 30. marca t. l. so po slovenskih vaseh velikovškega okraja hodili nemški vojaki in orožniki ter z največjim nasiljem iz vasi k nemškim „alarmkompanijam“ gonili vse slovenske 17 ali 18 let stare mladeniče. Nemški nasilniki so vdirali v hiše ter z naperjenimi bajoneti in nastavljenimi revolverji grozili, da ustrelje vsakogar ki bi se njihovi zahtevi protivil. Gorje mu, kdor bi se drznil reči, da ne pojde z njimi, ker se ne mara in ne sme boriti zoper svoje krvne brate! Ker se je nekaterim slovenskim fantom vendarle posrečilo pravočasno pobegniti, jih Nemci niso zajeli toliko, kolikor bi jih bili radi. Slovensko prebivalstvo je obupano in prosi čimprejšnje rešitve izpod neznosnega jarma.

Kaj je z našimi mejami? Naša delegacija v Parizu in zunanji minister Trumbič delajo in se borijo na vso moč za pravične meje. Naravno je najtežje in najvažnejše vprašanje z Italijo. Borba se vodi med dvema strujama: Bode li premagal duh Wilsonovih načel, ali bode nadvladal duh dunajskega kongresa (1815.) ter versailleskega sklepa (1871.) z izmenjanimi ulogami. Stari macchijavelizem je v ostri borbi, posebno zadnje tedne z novimi metodami diplomacije in politike. Ti dve struji in metodi merita svojo, moč v vprašanju Jadranskega morja. Če je resnična vest v listih, bo zopet treba odložiti Jadransko vprašanje in to je dokaz ostrine te borbe in energije, s katero jo vodi Wilson. Bil sem pri njem v avdijenci in videl, da njegova „energija“ ne popušča, kar je za nas silne važnosti.

Strah pred boljševizmom je dal novo orientacijo ententni politiki. Kakor poroča „Nar. Politika“ iz Pariza, udarjajo francoski časopisi izvzemši ekstremno socialističnih, z vso močjo bo boljševizmu. Strah je velik pred boljševizmom a tudi upravičen. Ta strah je znatno deloval na smer ententne politike, kar se posebno opaža v zadnjih dogovorih glede Nemčije, kjer je karakteristično popušcanje in naglica, s katero se vse vrši. Radikalen in pretiran imperijalizem ponehava. Obstoja upanje, da se tudi italijanski skrši. Znani zbor četvorice je poslušal ministra Trumbiča glede Reke. Kakor stoji zdaj stvar, je zadovoljivo, toda še mnogo bojev bodemo imeli, predno se določijo naše meje. Angleška dokazuje z vsakim korakom edinstvo s Francosko in glavni nosilec te misli je Lloyd George. Sigurno je to, da je tudi Amerika istega mnenja. Wilson je za nas, kakor daleč sega naša pravica. Glavno je, da se v notranjosti država uredi, da nasprot-